

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 106/23

2023 m. birželio 22 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-660/21 | *K. B. ir F. S. (Rėmimasis savo iniciatyva baudžiamojoje srityje)*

Pagrindinių teisių apsauga: pagal ES teisę iš principo nedraudžiama nustatyti draudimo nacionaliniam teismui savo iniciatyva remtis pareigos nedelsiant informuoti įtariamąjį apie jo teisę tylėti pažeidimu

Vis dėlto dar reikia, kad iš įtariamojo nebūtų atimta galimybė praktiškai ir veiksmingai įgyvendinti teisę turėti advokatą, prireikus pasinaudojant teisine pagalba, ir kad jis, kaip ir atitinkamais atvejais jo advokatas, turėtų teisę susipažinti su bylos medžiaga ir per protingą terminą remtis šiuo pažeidimu

Naktį įmonės automobilių stovėjimo aikštelėje kriminalinės policijos pareigūnų dėmesį patraukė du šalia sunkvežimio buvę asmenys, šie pareigūnai iš karto pradėjo tyrimą dėl užklupimo darant nusikalstamą veiką, t. y. kuro vagystę. Šie asmenys buvo apklausti vietoje prieš tai neinformuoti apie jų teises, o tada jiems taikytas laikinas sulaikymas. Tik vėliau jiems buvo pranešta apie jų teises, be kita ko, teisę tylėti.

Tribunal correctionnel de Villefranche-sur-Saône (Vilfranšo prie Sonos baudžiamasis teismas, Prancūzija), nagrinėjantis baudžiamąją bylą, mano, kad dėl pavėluoto pranešimo apie teises buvo pažeistos pagal Sąjungos teisę¹ garantuojamos kaltinamųjų teisės. Šiomis aplinkybėmis, automobilio krata, įtariamųjų laikinas sulaikymas ir visi su tuo susiję aktai iš principo turėtų būti panaikinti. Vis dėlto matyti, kad *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) Baudžiamojo kodekso nuostatas išaiškino taip, kad pagal jas bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui draudžiama savo iniciatyva remtis pareigos nedelsiant informuoti įtariamąjį ar kaltinamąjį apie jo teisę tylėti pažeidimu.

Taigi *Tribunal correctionnel* klausia Teisingumo Teismo, ar pagal Sąjungos teisę neleidžiama nustatyti tokio draudimo remtis savo iniciatyva.

Šiandien paskelbtame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad baudžiamąją bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui nustatyti **draudimu** savo iniciatyva remtis tokiu pažeidimu siekiant, kad būtų panaikintas baudžiamasis procesas, iš principo **paisoma teisės į veiksmingą gynybą teisme** ir **teisės į teisingą bylos nagrinėjimą**, taip pat teisės į gynybą, jeigu **įtariamieji ar kaltinamieji** arba jų **advokatas** turėjo **galimybę praktiškai ir veiksmingai remtis atitinkamu pažeidimu per jiems nustatytą protingą terminą ir galėjo susipažinti su bylos medžiaga**.

Vis dėlto Teisingumo Teismas pabrėžia, kad, siekiant užtikrinti teisės tylėti veiksmingumą, tokia išvada galima tik tuo atveju, jeigu per terminą, per kurį **įtariamieji ar kaltinamieji** gali remtis tokiu pažeidimu, šie asmenys **turėjo galimybę konkrečiai ir veiksmingai pasinaudoti teise kreiptis į advokatą**, kuri įtvirtinta Sąjungos teisėje ir kurios įgyvendinimą **palengvina teisinės pagalbos mechanizmas**. Be to, jis patikslina, kad jeigu šie asmenys

¹ Valdžios institucijų pareiga nedelsiant informuoti apie teisę tylėti numatyta 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (OL L 142, 2012, p. 1) 3 ir 4 straipsniuose, perkeltuose į nacionalinę teisę.

nusprendžia atsisakyti šios galimybės, jie iš principo turi priimti su tuo susijusias galimas pasekmes, jeigu šis atsisakymas buvo atliktas **laikantis Sąjungos teisėje nustatytų sąlygų**. Pagal šią teisę visų pirma numatyta, kad įtariamajam arba kaltinamajam turi būti raštu arba žodžiu suteikta pakankamai aiški informacija paprasta ir lengvai suprantama kalba apie atitinkamos teisės turėti advokatą turinį ir galimas jos atsisakymo pasekmes ir kad teisės turi būti atsisakoma savanoriškai ir nedviprasmiškai.

PRIMINIMAS: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo [tekstas ir jo santrauka](#) nuo sprendimo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

